

Nr 146.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1949/50 till hjälpverksamhet för utlandssvenskar och flyktingar; given Stockholms slott den 11 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF

Gustav Möller.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I avbidan på prövning av ett nyligen framlagt förslag till riktlinjer för hjälpverksamheten i framtiden för utlandssvenskar och flyktingar föreslås den av utlandssvenskarnas förening med statsmedel bedrivna hjälpverksamheten få fortgå även under nästa budgetår. Verksamheten föreslås emellertid få minskad omfattning.

Även den särskilda hjälpverksamheten för flyktingar föreslås under nästa budgetår fortgå i stort sett i tidigare former i avbidan på ställningstagande till nämnda förslag.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i stats-
rådet å Stockholms slott den 11 mars 1949.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och inrikesdepartementen anför chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, följande.

I årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, har Kungl. Maj:t på min hemställan under punkterna 100 och 101 föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1949/50 beräkna

dels till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. ett förslagsanslag av 1 500 000 kronor,

dels ock till Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m. ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

Jag anhåller nu att få till fortsatt behandling upptaga ifrågavarande spörsmål.

I. Inledning.

1948 års riksdag (statsutsk. utl. nr 5, punkt 53, rd. skr. nr 5) anhöll om utredning av frågan om överförande snarast möjligt av den av utlandssvenskarnas förening bedrivna understödsverksamheten till annat organ. Vidare förutsatte riksdagen, att de skäl, som tala för upphörande av statens flyktingsnämnds verksamhet, skulle komma under beaktande i samband med nämnda utredning. Med anledning härav tillkallade jag jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 30 juni 1948 ordföranden i statens utlänningskommission, byråchefen N. P. Hagelin, ledamoten av riksdagens andra kammare, direktören J. H. Hjalmarson och ordföranden i svenska träindustriarbetareförbundet K. Larsson att verkställa nämnda utredning. Tillika uppdrogs åt Hagelin att såsom ordförande leda utredningsarbetet. Utredningsmännen antogo benämningen 1948 års kommitté för utlandssvenskar och flyktingar. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 10 december 1948 uppdrog jag samma dag åt direktören i svenska socialvårdsförbundet E. C. A. Wahlberg att vara ledamot av kommittén.

Utredningsmännen ha den 22 februari 1949 avlämnat betänkande med förslag angående den sociala omvårdnaden om utlandssvenskar och utlän-

ningar (stencilerat). Betänkandet har varit föremål för remissbehandling. Då härvid kort remisstid utsatts, har i flera yttranden anförts, att de i betänkandet framlagda förslagen icke hunnit prövas med den grundlighet, som varit önskvärd. Ej heller inom socialdepartementet har tiden medgivit en ingående granskning av förslagen. På grund härav ha kommitténs förslag endast i vissa delar ansetts böra nu föreläggas riksdagen. I det följande återges därför kommittébetänkandet och de däröver avgivna yttrandena endast översiktvis.

II. Hjälpverksamheten för utlandssvenskar.

Nuvarande hjälpverksamhet m. m.

Grunderna för den hjälpverksamhet, som med statsmedel bedrivs av utlandssvenskarnas förening, fastställdes av 1945 års riksdag (prop. nr 306, statsutsk. utl. nr 206, rd. skr. nr 452). Hjälpverksamheten omfattar följande grenar.

1. Omhändertagande av utlandssvenskar och svenskfödda vid ankomsten och under den närmaste tiden därefter. Vid anmälan av 1948 års statsverksproposition (V ht., s. 149) anförde jag, att föreningens verksamhet fr. o. m. budgetåret 1948/49 borde begränsas såtillvida, att personer som vid nämnda tidpunkt vistats längre tid än 12 månader i Sverige skulle hänvisas till de kommunala socialvårdsorganen. Möjlighet borde dock stå öppen för föreningen att göra undantag från nämnda tidsbegränsning. Statsutskottet (utl. nr 5, s. 29) föreslog, att sistnämnda möjlighet borde utgå. Riksdagen godkände utskottets förslag.

2. Lån till komplettering av klädesutrustning, inköp av möbler, arbetsredskap o. dyl.

3. Lån till utlandssvenskar, som äro arbetsföra men på grund av uppnådd ålder eller av annan anledning icke utan svårighet kunna erhålla arbetsanställning utan lämpligast kunna vinna sin utkomst genom att starta en rörelse i sitt tidigare yrke. Dylika lån kunna utgå med högst 10 000 kronor och lämnas räntefritt.

4. Hjälpändningar av livsmedel, medicin m. m. till svenskar i utlandet.

För verksamheten under budgetåret 1947/48 har anslagits 1 000 000 kronor och för budgetåret 1948/49 750 000 kronor.

1948 års riksdag ifrågasatte, om icke den låneverksamhet, som bedrevs av föreningen, snarast möjligt borde överflyttas till annat organ. Över huvud taget vore det angeläget med snara åtgärder för att i största möjliga utsträckning tillgodose det behov, som anslaget avsåge, på annat sätt än genom bidrag till utlandssvenskarnas förening, som själv endast i mycket ringa grad bidroge till verksamhetens finansiering. Hur hjälpen till utom-

lands boende svenska medborgare och svenskfödda borde administreras krävde enligt riksdagens uppfattning ett närmare övervägande.

Framställning från utlandssvenskarnas förening.

I skrivelse den 16 november 1948 har *utlandssvenskarnas förening* framlagt vissa allmänna synpunkter på frågan om omhändertagande av utlandssvenskar samt i anslutning härtill anhållit om statsbidrag för budgetåret 1949/50 med 605 000 kronor.

Föreningen redogör till en början för de svårigheter, som möta utlandssvenskar vid hemkomsten och omnämner, att de — förutom direkt ekonomiskt bistånd till uppehälle m. m. — ofta behöva hjälp med frågor av juridisk, medborgerlig, social och ekonomisk natur t. ex. berörande förvärv, förlust och återvinnande av medborgarskap, deklaration och skattefrågor, värnplikt, rösträtt, lägre och högre undervisning och yrkesutbildning, stipendier, folkpension, sjukvård, fattigvård, försäkring av olika typer, arbetsanskaffning, bosättning, bostadsanskaffning, valutafrågor, förvärv av egendom samt av körkort, trafiktillstånd och licenser av olika slag. Föreningen framhåller även betydelsen av den låneverksamhet, som föreningen nu ombesörjer med statsmedel och som möjliggör, att rörelselån kunna beviljas personer, vilka återvänt från krigshärjade länder och på grund av ålder eller arten av tidigare yrke ej lämpligen kunna på annat sätt placeras i arbetslivet.

Föreningen fortsätter.

Utlandssvensken, vilken i regel direkt eller indirekt företräder svensk företagssamhet och därigenom är av värde för landets ekonomi i dess helhet, är värd all uppmuntran och bör beredas lättnad i de svårigheter, varmed han har att kämpa i jämförelse med hemmasvensken, som icke behöver för sin existens taga samma risker som utlandssvensken. Det synes därför väl berättigat att i princip vissa statliga åtgärder vidtagas till underlättande av utlandssvenskarnas verksamhet och till beredande åt dem av lämplig hjälp i olika former.

Föreningen har härefter närmare behandlat behovet av statsbidrag för budgetåret 1949/50.

Beträffande hjälpverksamheten i Sverige anför föreningen bl. a. följande.

Riksdagen beslöt våren 1948, att stadigvarande hjälppfall skulle överflyttas till den allmänna socialvården efter högst tolv månaders vistelse i landet. Redan när statsverkspropositionen framlades, hade denna överflyttning till den allmänna socialvården påbörjats. Arbetet var i stort sett genomfört vid budgetårsskiftet den 1 juli 1948. Emellertid kvarstå alltjämt till omhändertagande dels personer, som vid budgetårsskiftet icke vistats i landet tolv månader och av olika anledningar ej ännu kunnat överföras, dels även personer, som efter nämnda tidpunkt återkommit till Sverige från krigshärjade länder.

Sammanlagt understöddes den 15 november 1948 omkring 200 familjer, till-

sammans omkring 800 personer. I detta antal äro inräknade svenskfödda, utländska medborgare och deras barn.

Det är ogörligt att förutsäga, om antalet återvändande i framtiden kommer att öka eller ej, då detta väsentligen beror av dels det allmänna politiska läget i världen, dels ekonomiska faktorer. Till belysande av tendensen kan tjäna det antal personer, som under tiden januari—september år 1948 återkommit och måst av föreningen ekonomiskt hjälpas. Detta antal utgjorde 96, varav 58 vuxna och 38 barn.

De under tredje kvartalet återkomna stammade från så vitt skilda länder som Finland, Italien, Palestina, Rumänien och Tyskland.

Med en beräknad återflyttning under nästkommande budgetår av 150 personer i behov av ekonomiskt stöd och då erfarenheten visar att kostnaderna för varje person uppgå till mellan 900 och 1 000 kronor, skulle alltså ett belopp av omkring 150 000 kronor erfordras, vilket torde vara tillräckligt för att hjälpa även från innevarande budgetår kvarstående hjälpfall.

Personer, som hittills återkommit, ha i vissa fall haft möjlighet att erhålla lån till startande av rörelse. Det synes icke rättvist om denna möjlighet skulle vara förmenad dem, som återvänt först i ett sent skede. Storleken av erforderligt belopp låter sig svårigen beräkna på förhand, men ett anslag av 60 000 kronor torde vara tillfyllest.

Sammanlagt skulle alltså enligt föreningens beräkning för hjälpverksamheten i Sverige erfordras (150 000 + 60 000) 210 000 kronor.

Beträffande hjälpverksamheten utom Sverige anför föreningen.

Vad beträffar hjälpen till i utlandet vistande svenskar utgår föreningen från att, då livsmedelsläget i världen under budgetåret 1949/50 ännu ej kan överblickas, försiktigheten bjuder att räkna med nödvändigheten att fortfarande sända livsmedel och kläder.

För innevarande budgetår har föreningen beräknat detta behov till omkring 3 800 livsmedelspaket per kvartal till en kostnad av 360 000 kronor för hela året.

Även om skördeutfallet i Europa nästa år väsentligt förbättras, beräknar dock föreningen att varje kvartal ett antal livsmedelspaket behöva sändas till nedan angivna länder.

Land	Antal paket
England med Skottland	100
Frankrike	800
Italien	70
Polen	15
Tyskland	2 600
Österrike	100
Summa	3 685

Ifrånsyn har härvid tagits till att livsmedlen i vissa länder äro så dyra, att personer i små omständigheter svårigen kunna anskaffa vad de verkliga behöva till livets nödtorft.

Det beräknade antalet paket innebär en minskning i förhållande till innevarande budgetår med endast ett par hundra paket. Med en förutsedd utsändning av ett paket per kvartal, d. v. s. omkring 14 800 paket per år, och med en

genomsnittskostnad per paket (vari även ingår emballage, frakt, försäkring, eventuell tull m. m.) av 25 kronor, skulle medelsbehovet för budgetåret 1949/50 uppgå till 368 000 kronor. Då emellertid föreningen beräknar att paketinnehållet till vissa länder kan något förenklas och även en del paket betalas genom enskilda personer, torde erforderligt belopp kunna begränsas till 300 000 kronor.

Föreningen anför slutligen beträffande sina administrationskostnader följande.

Till bestridande av administrationskostnader för den med statsmedel bedrivna hjälpverksamheten har föreningen för innevarande budgetår beräknat ett belopp av 120 000 kronor.

För den i viss mån begränsade hjälpverksamhet, som föreningen föreslagit för budgetåret 1949/50, beräknas de särskilda administrationskostnaderna komma att uppgå till 65 000 kronor.

För sin ordinarie administration har föreningen alltsedan budgetåret 1943/44 anvisats ett bidrag av 30 000 kronor. Då behovet av ett dylikt bidrag alltjämt kvarstår för att föreningen skall kunna bedriva sin ordinarie verksamhet i önskad omfattning, får föreningen anhålla, att även för budgetåret 1949/50 för nämnda ändamål erhålla ett anslag å nämnda belopp.

Det sammanlagda medelsbehovet beräknas alltså av föreningen till $(210\ 000 + 300\ 000 + 65\ 000 + 30\ 000)$ 605 000 kronor.

Kommittéförslaget.

1948 års kommitté för utlandssvenskar och flyktingar har anfört, att till Sverige anländande utlandssvenskars hjälpbehov bör jämnställas vare sig vederbörande själv lyckats taga sig hit eller överlämnats av myndigheter i utlandet. Någon uppspaltning rent organisatoriskt av de olika klientelen anser kommittén därför ej böra ske. Samma organ böra betjäna den utblottade utlandssvensken, vare sig han anlänt på egen hand eller överlämnats hit. Kommittén föreslår därför en omarbetning och utvidgning av 1918 års förordning om vad iakttagas bör med avseende å nöd-ställda svenska medborgare, vilka från utländsk ort överlämnas till hemlandet. Det skulle härefter huvudsakligen bli länsstyrelserna, som skulle ha att ansvara för hjälpen till hemvändande, utblottade utlandssvenskar.

Beträffande omfattningen av den hjälp, som bör lämnas de till riket ankommande utblottade utlandssvenskarna, anser kommittén, att denna bör innefatta såväl uppehälle som komplettering av den personliga klädesutrustningen ävensom visst mindre kontantbidrag för personliga utgifter och utgå under en tid av högst 90 dagar. I många fall kan hjälpen slutligt behöva utgöras även av resekostnaderna till den ort, där vederbörande skall bosätta sig, jämte ett visst belopp till underhåll under resan. Kommittén anför vidare att arbetsförmedlingsorganen i samband med att anställning anskaffas böra kunna lämna den starthjälp, som i det speciella fallet kan vara erforderlig. Förutom hjälp med resan samt bidrag till uppe-

hülle under denna för sig och den övriga familjen behöver den arbetsplacerade i sådant avseende vanligen viss arbetsklädesutrustning, kontant-hjälp till hyres- och hushållsutgifter intill första avlöningstillfället samt, i den mån omöblerad bostad erhålles, hjälp till bohagsutrustning. Dylig hjälp bör enligt förslaget utgå mot återbetalningsskyldighet. Rese-, flyttnings- och fraktkostnaderna böra dock utgå utan återbetalningsskyldighet.

I fråga om hjälpen till nyanlända utlandssvenskar bör enligt kommitténs uppfattning utlandssvenskarnas förening i fortsättningen fungera som kuratorsorgan för de personer, som hänvända sig till densamma, och förmedla kontakten mellan dessa och de olika myndigheterna.

Den låneverksamhet, som utlandssvenskarnas förening bedriver med statsmedel i syfte att stödja sådana utlandssvenskar vilka icke kunnat erhålla anställning men anses ha möjlighet att försörja sig genom att starta rörelse i sitt tidigare yrke, anser kommittén mycket lofvärd och anför be-
träffande densamma följande.

Den ger tillfälle för sådana utlandssvenskar, som på grund av en relativt hög ålder och arbetsgivarnas skeptiska inställning till arbetssökande med längre utlandsvistelse äro starkt handikapade på arbetsmarknaden, att ändock låta sina erfarenheter komma till nytta. Kommittén skulle beträffande denna låneverksamhet vilja föreslå en utvidgning av nu gällande villkor, som föreskriva, att rörelsen skall startas i vederbörandes tidigare yrke. Vissa verksamhetsområden kräva nämligen ej utpräglad branschkönnedom utan fordra främst att dess utövare ha allmän affärsvana. Därför anser kommittén, att nämnda villkor i fortsättningen böra utgå. Huvudsaken bör vara, att de lånesökandes förutsättningar att sköta föreslagen rörelse bedömas gynnsamma, så att syftet med verksamheten vinnnes, nämligen att få vederbörande självförsörjande.

Till skillnad från vad som nu är fallet, vill kommittén föreslå, att lånen icke lämnas räntefritt utan åsättas gängse bankränta. Över huvud taget bör låneverksamheten uppläggas mera bankmässigt än vad som nu är fallet. Vad beträffar storleken av de lån, som i fortsättningen anses böra kunna utgå, kan nämnas, att lånebeloppen f. n. äro maximerade till 10 000 kronor. Därtill kommer, att utlandssvenskarnas förening i samband med utbetalning av lån vanligen även beviljat vederbörande månadsunderstöd intill dess rörelsen kunnat giva innehavaren hans försörjning. Med hänsyn till att möjligheterna till dylikt månadsunderstöd bortfalla, eftersom det torde kunna förutsättas att rörelselån ej kommer att beviljas personer, berättigade till obligatorisk fattigvård, bör i fortsättningen det för uppehållet under förslagsvis högst ett år erforderliga beloppet kunna ingå i lånesumman. Om kostnaderna för uppehållet — med hänsyn till att vederbörande ofta torde vara familjeförsörjare — beräknas till högst 5 000 kronor — som jämförelse kan nämnas att för vissa utländska läkare, som genomgå fortutbildning, motsvarande summa har beräknats till 6 000 kronor — skulle det totala maximibeloppet böra höjas till 15 000 kronor. Emellertid borde det endast i undantagsfall föreligga skäl att bevilja lån motsvarande maximisumman. Med nuvarande ansökningsfrekvens torde antalet beviljade lån komma att stanna vid ett tiotal per år. Själva beviljandet av lånen liksom eventuella anstånd med amorteringar m. m. böra, såsom tidigare vid olika tillfällen bl. a. statskontoret,

dåvarande arbetsmarknadskommissionen samt flyktingsnämnden föreslagit, uppdragas åt en mera allsidigt sammansatt nämnd än den delegation inom utlandssvenskarnas förenings styrelse, som nu ombesörjer denna hjälpform.

I fortsättningen föreslår kommittén, att de kamerala och juridiska frågorna i samband med låneverksamheten uppdragas åt statskontoret.

Beträffande den hjälp i form av gåvopaket, läkemedel m. m., som utlandssvenskarnas förening nu ombesörjer, har kommittén anfört följande.

Vid de överläggningar, som ägt rum med utlandssvenskarnas förening, har man från föreningens sida framhållit, att även om efterfrågan på dylika hjälpsändningar kommer att successivt minska allteftersom försörjningssituationen förbättras i världen torde man dock ha att räkna med att visst behov av dylik hjälp alltid kommer att förefinnas bland svenskar ute i världen. Föreningen är för sin del beredd att fortsätta verksamheten, om visst statsunderstöd garanteras. Att enbart driva verksamheten på enskilda medel anser föreningen icke möjligt, helst som betalningen delvis inflyter i sådana valutor, som föreningen ej kan tillgodogöra sig.

Kommittén, som icke satt som sin uppgift att inskränka sådan verksamhet, av vilken ett konstaterat behov föreligger, utan fastmer strävat att göra dylik om möjligt mera ändamålsenlig och effektiv inom ramen för de medel, som anses böra anslås för densamma, har stannat vid att i stort sett föreslå ett bibehållande av nuvarande ordning. Dock vill kommittén förordas att det i det föregående föreslagna organet för låneärenden även får i uppdrag att följa utvecklingen av frågan rörande hjälp till utomlands boende svenskar och svenskfödda och i fortsättningen, efter vederbörlig prövning av utlandssvenskarnas förenings framställningar, förmedla de statsmedel, som bedömas böra utgå till dylik paketsändningsverksamhet.

Kommittén framhåller slutligen, att den bedömt vissa hjälpformer — låneverksamheten och medelsanvisningen till paketsändningar m. m. till utlandet — vara av sådan art, att deras utövande bör ske centralt. Härvid har kommittén — på grund av de speciella hänsyn, som måste tagas vid hjälpens utövande — icke ansett sig böra föreslå dessa hjälpformers överförande till något ordinarie organ utan i stället förordat en speciell nämnd för ändamålet. Vid överväganden rörande denna nämnd har kommittén funnit, att den nuvarande flyktingsnämnden i huvudsak har den sammansättning, som kan anses lämplig även för nu berörda verksamhet, och efter viss rekonstruktion, bl. a. genom komplettering med en representant för utlandssvenska intressen samt namnförändring, skulle vara skickad även för dessa uppgifter. I detta sammanhang må redan nu nämnas, att kommittén föreslagit viss ytterligare inskränkning av flyktingsnämndens nuvarande uppgifter men icke ansett sig kunna rekommendera en total avveckling av nämnden, som i sin nya sammansättning föreslås få benämningen statens nämnd för utlandssvenskar och flyktingar.

I kommitténs kostnadsberäkningar över hjälpen till utlandssvenskar anföres, att ett belopp av 50 000 kronor — i stället för av föreningen beräk-

nade 150 000 kronor — torde vara tillräckligt till mottagningshjälpen med hänsyn till att kommittén bl. a. föreslagit en inskränkning av denna hjälp till endast tre månader mot av föreningen beräknade tolv. Med hänsyn till att i rörelselånen även bör inbegripas uppehälle under viss tid föreslår kommittén en höjning av det belopp, som av föreningen beräknats härför, från 60 000 till 90 000 kronor. Mot föreningens beräkning av medelsbehovet till paketsändningar till utlandet har kommittén icke framställt någon erinran.

Yttranden över kommittéförslaget.

Flertalet remissmyndigheter har i stort sett tillstyrkt kommittéförslaget eller lämnat det utan erinran. Vissa erinringar ha dock framförts.

Utlandssvenskarnas förening anser den av kommittén föreslagna tidrymden för mottagningshjälpen, 90 dagar från tidpunkten för ankomsten, alltför kort och föreslår, att densamma bör kunna utsträckas till maximum 180 dagar. Beträffande låneverksamheten tillstyrker föreningen utredningsförslaget; dock föreslår föreningen en sådan utvidgning av lånemöjligheterna, att lån skall kunna utgivas även till förutvarande svenska medborgare. Liknande synpunkter anföras även av *socialstyrelsen*.

Statskontoret anför, att ämbetsverket i och för sig intet har att invända mot att utlandssvenskarnas förening även i fortsättningen omhänderhar förmedlingen av gåvopaket, läkemedel m. m. Ämbetsverket förutsätter emellertid, att vid den statliga medelsanvisningen vederbörlig hänsyn tages till det förbättrade livsmedelsläget utomlands.

Mot förslaget om samhällelig hjälp till utlandssvenskar utöver ordinarie socialvårdshjälp kunna enligt *arbetsmarknadsstyrelsens* åsikt starka principiella erinringar resas, och de av kommittén anförda motiven för att skapa en särskild hjälpform åt utlandssvenskarna enbart för att från början ställa dem på samma plattform som en mer eller mindre utblottad hemlandssvensk anser styrelsen ganska långsökta. Beträffande rörelselånen anför styrelsen, att denna hjälpform synes mest tveksam, då den särskilt framhäver den förmånsställning en utlandssvensk erhåller framför en hemlandssvensk. Kommitténs förslag att uppdraga prövningen av dylika låneansökningar åt en särskild nämnd kan inte vinna styrelsens anslutning. Denna mycket obetydliga uppgift bör kunna åläggas ett redan förhandenvarande statligt organ. Arbetsmarknadsstyrelsen är beredd att åtaga sig denna uppgift. Beträffande hjälpen i form av gåvopaket, läkemedel m. m. till svenskar i utlandet anför styrelsen bl. a., att dessa gåvosändningar ha sitt upphov i det av kriget förorsakade svåra försörjningsläget i ett flertal länder. Styrelsen anser, att det bör allvarligt övervägas att nu slopa denna hjälpform. Skulle det visa sig på några håll fortfarande vara

starkt behov av denna hjälp bör den ännu en tid kunna få fortgå i utlandssvenskarnas förenings regi men med insyn från ett statligt organ.

Statens flyktingsnämnd ställer sig mycket tveksam till förslaget att vissa uppgifter skola överlämnas till en omorganiserad flyktingsnämnd. Flyktingsnämnden föreslår, att möjligheterna för ett överförande av låneverksamheten på arbetsmarknadsstyrelsen undersökas med hänsyn till att prövning av låneansökningarna bör ske i relation till de sökandes möjligheter att försörja sig på den ordinarie arbetsmarknaden.

Departementschefen.

Av det skäl som jag inledningsvis anfört är jag ännu icke beredd att taga slutlig ställning till de av 1948 års kommitté för utlandssvenskar och flyktingar framlagda förslagen beträffande hjälpverksamheten för utlandssvenskar. Bl. a. anser jag det böra ytterligare övervägas, huruvida en permanent mottagningshjälp skall ordnas i den form som nu gäller för av konsulära m. fl. myndigheter hemsända utblottade svenskar. Även förslaget att statens flyktingsnämnd skall bestå som ett permanent organ med huvuduppgift att behandla frågor om lån och livsmedelshjälp åt utlandssvenskar — vilka hjälpformer skulle få en mera permanent karaktär — synes böra ytterligare prövas. Det är min avsikt att föreslå Kungl. Maj:t, att proposition angående hjälpverksamhetens ordnande på längre sikt skall föreläggas 1950 års riksdag. Då emellertid fortfarande årligen något hundratal hemvändande utlandssvenskar kan beräknas vara i behov av hjälp, torde, intill dess ställning tagits till kommitténs förslag, möjligheten att bispringa dem genom föreningen böra hållas öppen.

En fortsatt inskränkning av hjälpverksamheten bör emellertid eftersträvas. Vad angår mottagningshjälpen ansluter jag mig därför till kommitténs förslag att tiden för det första omhändertagandet genom utlandssvenskarnas förening skall ytterligare förkortas. Tiden torde dock icke böra maximeras till 90 dagar utan hjälpen bör vid behov kunna utsträckas till 180 dagar. Såsom kommittén föreslagit bör starthjälpen vid tillträdan- de av arbetsanställning vara förknippad med återbetalningsskyldighet.

Beträffande villkoren för låneverksamheten anser jag, att kommitténs förslag i stort sett bör godtagas. Räntefriheten för rörelselånen bör alltså avskaffas såvitt angår nya lån. Det synes nämligen i detta fall icke vara påkallat att tillhandahålla lån på särskilt gynnsamma räntevillkor utan syftet med låneverksamheten bör vara att öppna en möjlighet till erhållande av lån för utlandssvenskar, som ej ha sådana personliga förbindelser i hemlandet att de kunna erhålla lån mot borgen. Det högsta lånebeloppet bör på av kommittén anfört skäl höjas till 15 000 kronor. Det f. n. gällande villkoret att endast sådana utlandssvenskar, som ej kunna erhålla lämplig

arbetsanställning på grund av ålder eller dylik omständighet, kunna erhålla lån, bör fortfarande gälla. Någon utvidgning av lånemöjligheterna till att gälla även förutvarande svenska medborgare anser jag mig icke f. n. böra förorda.

Låneverksamheten är av ringa omfattning. Endast ett tiotal nya rörelselån beviljas per år. Med hänsyn härtill finner jag det föga ändamålsenligt att överflytta verksamheten till ett statligt organ, innan ställning tagits till frågan om verksamhetens framtida bestånd. Prövningen bör därför även under nästa budgetår ankomma på utlandssvenskarnas förening. De statliga organen böra emellertid ges ökat inflytande genom att en representant för socialstyrelsen och en representant för arbetsmarknadsstyrelsen ingå som ledamöter i den delegation, som inom föreningen prövar låneansökningarna.

Även sändningarna av livsmedel m. m. till svenskar i utlandet torde böra fortgå under nästa budgetår, ehuru jag räknar med att sändningarnas omfattning skall kunna icke obetydligt minskas.

Utlandssvenskarnas förening har hemställt, att föreningen under nästa budgetår skall erhålla bidrag med sammanlagt 605 000 kronor. Kommittén har uppskattat medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål till 505 000 kronor. Med hänsyn till vad jag i det föregående anfört synes medelsbehovet kunna beräknas något lägre. Jag beräknar till sändningarna av livsmedel m. m. 200 000 kronor samt till verksamheten i övrigt 250 000 kronor eller sammanlagt 450 000 kronor, i vilket belopp även bör inräknas bidrag med 30 000 kronor till föreningens ordinarie verksamhet.

III. Hjälpverksamheten för flyktingar.

Nuvarande verksamhet.

Särskild understödsverksamhet för flyktingar bedrivs f. n. av följande statliga myndigheter, nämligen arbetsmarknadsstyrelsen, statens flyktingnämnd och medicinalstyrelsen.

Arbetsmarknadsstyrelsen driver tre för mottagande av flyktingar avsedda förläggningar. Dessa äro belägna i Gottröra i Stockholms län, Landskrona och Haparanda. Flertalet till Sverige illegalt anländande utlänningar överlämnas av den polismyndighet, som tagit vederbörande i förvar, till något av dessa läger och vistas där intill dess att utlänningskommissionen beslutat, huruvida flyktingen skall få stanna i landet eller avvisas. Flykting, som erhållit medgivande att stanna, placeras av den offentliga arbetsförmedlingen i arbete och erhåller därvid s. k. starthjälp, d. v. s. understöd för tiden intill första löneutbetalningen samt klädesutrustning och bohag i den mån så erfordras. Starthjälpen lämnas som lån. Flykting,

som icke kan beredas anställning utan omskolning, vartill bl. a. räknas språkundervisning, erhåller omskolning genom arbetsmarknadsorganen.

Åtskilliga flyktingar — främst sådana som inkommit till Sverige under den stora flyktingtillströmningen åren 1944-1945 — ha icke kunnat beredas arbetsanställning i öppna marknaden utan ha erhållit arkivarbete. Åt arbetslösa flyktingar kan även i vissa fall lämnas annan arbetslöshetshjälp genom länsarbetsnämnderna.

Kostnaderna för mottagningslägren bestridas från förslagsanslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. Kostnaderna för övriga förenämnda hjälpåtgärder utgå däremot från anslagen till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. och Kostnader för överflyttning av arbetskraft.

Statens flyktingsnämnd handhar i enlighet med kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 550) om statlig och statsunderstödd flyktingshjälp m. m. ärenden om bidrag av statsmedel till enskilda sammanslutningar (flyktingskommittéer) samt ärenden angående bistånd i övrigt åt flyktingar (utlänningar), vilka icke ankomma på annan myndighet.

Statsbidrag utgår f. n. endast till två flyktingskommittéer. Nämndens individuella hjälpverksamhet har numera till största delen avvecklats. De återstående arbetsuppgifterna äro följande. På nämnden ankommer att pröva ansökningar angående bidrag till kostnader för resa till hemlandet för flyktingar, som under kriget sökt en tillflyktsort i Sverige och vilka numera önska återvända, samt för resa till andra länder för flyktingar, som visat svårigheter att akklimatisera sig i svenska förhållanden. Vidare lämnar nämnden bidrag motsvarande mödrahjälp samt lämnar även i övrigt direkta bistånd i undantagsfall till nödställda utlänningar med hjälp, som icke täckes av den obligatoriska fattigvården enligt 1 § fattigvårdslagen eller andra av statsmedel bekostade hjälpformer för utlänningar. Slutligen har nämnden i samband med avvecklingen av den verksamhet, som bedrivits av kommittén för estlandssvenskarna, övertagit vissa kostnader för å ålderdomshem inackorderade estlandssvenska åldringar. Genom kommitténs försorg ha omkring 250 estlandssvenskar utackorderats på skilda ålderdomshem i landet. Därvid har det visat sig omöjligt att erhålla vårdplatser för en dagskostnad motsvarande vårdtaxan enligt fattigvårds- och barnavårdslagarna, d. v. s. den ersättning av statsmedel, som kommun erhåller genom länsstyrelsen. De överskjutande dagskostnaderna liksom även bidrag till fickpengar, kläder, medicin o. dyl. ha ersatts genom kommittén för estlandssvenskarna men betalningsansvaret har sedan den 1 januari 1948 överflyttats å flyktingsnämnden. Dessutom har genom nämndens försorg ett tjugotal flyktingar utackorderats på ålderdomshem. Även för dessa flyktingar betalar nämnden merkostnaden utöver ersättning enligt vårdtaxan.

Kostnaderna för flyktingsnämndens verksamhet bestridas från förslagsanslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.

Medicinalstyrelsen driver å ett antal s. k. E-paviljonger vid sanatorier sjukförläggningar för flyktingar. De flyktingar, som vistas på dessa, ha alltsedan sin ankomst till Sverige varit omhändertagna på förläggningar. Vidare driver styrelsen en konvalescentförläggning i Stråtenbo i Kopparbergs län samt utnyttjar som sådan förläggning det av en förening drivna Vrigstadhemmet i Jönköpings län. Antalet flyktingar, vilkas omvårdnad medicinalstyrelsen övertog den 1 juli 1947, utgjorde 820. Den 1 mars 1949 hade antalet nedgått till 339. Av dessa vistades vid sistnämnda tidpunkt sammanlagt 127 personer å Stråtenboförläggningen och Vrigstadhemmet.

Kostnaderna för den av medicinalstyrelsen bedrivna verksamheten ha under budgetåren 1947/48 och 1948/49 bestritts från reservationer å under sjunde huvudtiteln anvisade anslag till internationellt återuppbyggnadsarbete.

I detta sammanhang torde även få nämnas något om den särskilda för *estlandssvenskar* bedrivna hjälpverksamheten.

Kommittén för estlandssvenskarna räknar med att i stort sett kunna slutföra sin verksamhet med utgången av år 1949, dock att även efter denna tid vissa uppgifter komma att kvarstå i samband med indrivningen av de av kommittén och Rågöstiftelsen lämnade lånen av olika slag. Kommittén har rörande avvecklingen av sin verksamhet uppgivit, att av dess arbetsuppgifter numera endast följande återstå.

- 1) Hjälp vid sökande av svenskt medborgarskap för c:a 2 300 personer.
- 2) Indrivning av utlämnade handlån, bohagslån och studielån.
- 3) Avveckling av den i samband med Rågöstiftelsen bedrivna kolonisationsverksamheten.
- 4) Remissyttranden till utlänningskommissionen över vissa inreseansökningar.

På initiativ av kommittén för estlandssvenskarna drives sedan februari 1946 ett särskilt ålderdomshem för estlandssvenska åldringar, stiftelsen Kustbohemmet, med plats för 41 personer. Kostnaderna för driften av hemmet bestridas helt av statsmedel.

Medelsframställningar avseende budgetåret 1949/50.

Arbetsmarknadsstyrelsen har i skrivelse den 18 november 1948 anfört, att de kostnader för styrelsens flyktingverksamhet, som bestridas från anslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m., kunna beräknas till 525 000 kronor under innevarande budgetår. Som jämförelse

omnämner styrelsen, att motsvarande kostnader under budgetåret 1947/48 uppgingo till 836 000 kronor. Styrelsen anför vidare, att antalet mot-tagningsfall å lägren under nästa budgetår vid tiden för framställningens avlåtande svårligen kunde bedömas. Styrelsen räknade emellertid med ungefär samma antal som innevarande budgetår, c:a 2 000. Inkvarterings-kostnaderna beräknades till 200 kronor per person. Kostnaderna å mottag-ningslägren beräknades därför under nästa budgetår belöpa sig till 400 000 kronor.

Statens flyktingsnämnd har i skrivelse den 21 oktober 1948 anført, att nämnden uppskattar medelsbehovet till bidrag åt flyktingkommittéer under budgetåret 1949/50 till 50 000 kronor. Medelsbehovet för flyktingars resor ur landet uppskattas av nämnden till sammanlagt 35 000 kronor för nästa budgetår.

Härefter anför flyktingsnämnden i huvudsak följande.

Beträffande direkta bistånd till nödställda utläningar med hjälp, som icke täckes genom andra av statsmedel bekostade hjälpformer, kvarstår under innevarande budgetår fortfarande beviljande av bidrag motsvarande mödrahjälp för svenska medborgare. Under förutsättning att någon ändring av mödrahjälpsförordningen icke kommer till stånd, så att statslösa och med dem jämställda flyktingar kunna erhålla mödrahjälp enligt denna förordning, och verksamheten icke överflyttas å annat statligt organ, anser sig nämnden böra uppskatta medelsbehovet för budgetåret 1949/50 till 100 000 kronor.

För bistånd i övrigt i de fall, då hjälpbehovet icke kan täckas genom medel från annan myndighet, uppskattar nämnden kostnaderna till 50 000 kronor.

De överskjutande dagskostnaderna liksom även bidrag till fickpengar, kläder, medicin och dylikt, som genom flyktingsnämndens försorg utgå för på skilda ålderdomshem utackorderade estlandssvenskar och flyktingar, uppskattar nämnden till 75 000 kronor för nästa budgetår.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår beräknar nämnden alltså till (50 000 + 35 000 + 100 000 + 50 000 + 75 000) 310 000 kronor.

Medicinalstyrelsen har i skrivelser den 1 oktober 1948 och 4 mars 1949 anført, att styrelsen för sin flyktingverksamhet under innevarande bud-getår disponerar högst 1 350 000 kronor från det å tilläggsstat I till riks-staten för budgetåret 1946/47 under sjunde huvudtiteln anvisade reserva-tionsanslaget till Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete: Re-patriantverksamhet. Styrelsen anser, att för budgetåret 1949/50 bör räk-nas med i genomsnitt följande beläggning och kostnad.

	Antal vårdade per dag	Beräknad dags- kostnad	
Konvalescentförläggningen i Stråtenbo	100	5:50	200 750
Vrigstad-hemmet	30	5:—	54 750
E-paviljonger	150	10:—	547 500

Summa kronor 803 000

Social omvårdnad i form av fickpengar, kläder samt kuratorsmedel till patienternas sysselsättning och förströelse beräknar styrelsen böra utgå, förutom till förenämnda fall, då vårdkostnaderna bestridas av styrelsen, även till vissa patienter intagna på ordinarie sjukvårdsinrättningar. Styrelsen beräknar kostnaderna enligt följande.

Fickpengar för 285 patienter à 50 öre per dag	52 000
Kläder	40 000
Kuratorsmedel:	
E-paviljonger 150 patienter à 1 kr. per månad ..	1 800
Konvalescentförläggning 100 patienter à 2 kr. per månad	2 400
Sysselsättningsterapi	5 000
Summa kronor	101 200

Utöver för dessa kostnader beräknar medicinalstyrelsen följande behov av medel för verksamheten.

Transport av flyktingar ur riket	4 000
Tandvård	8 000
Resor till och från sjukvårdsinrättningar m. m.	6 000
Begravningskostnader	4 000
Summa kronor	22 000

Lönekostnaderna för chefs- och läkarpersonal vid Stråtenbo-förläggningen och för kuratorer vid bl. a. E-paviljongerna samt för extra arbetskraft hos styrelsen för det centrala bestyret med ifrågavarande verksamhet beräknar styrelsen till sammanlagt 45 700 kronor.

Sammanlagt skulle för omhändertagande och vård av ifrågavarande utlänningar enligt medicinalstyrelsens beräkning erfordras (803 000 + 101 200 + 22 000 + 45 700) 971 900 kronor, vilket belopp styrelsen föreslår avrundat till 970 000 kronor.

Stiftelsen *Kustbohemmet* beräknar sina sammanlagda utgifter för år 1949 till 65 836 kronor. Av denna summa beräknas 39 236 kronor erhållas såsom ersättning enligt vårdtaxan från Stockholms stad, som formellt står såsom vistelsekommun och som söker beloppet åter av statsmedel i den i fattigvårdslagen stadgade ordningen. De överskjutande vårdkostnaderna, 26 600 kronor, anhåller stiftelsen att erhålla som statsbidrag direkt av Kungl. Maj:t.

Kommittéförslaget.

Kommittén har i sitt betänkande huvudsakligen upptagit till behandling dels frågan angående åtgärder avseende flyktingars omhändertagande vid ankomsten till landet dels ock problemet om socialvård åt i landet redan bosatta utlänningar.

Beträffande de nyanlända flyktingarna föreslår kommittén, att de lo-

kala polismyndigheterna givas ekonomiska möjligheter att i anslutning till utlänningslagens föreskrifter om utlännings ställande under uppsikt inkvartera illegalt anländande utlännningar å ankomstorten i avbidan på den centrala utlänningsmyndighetens beslut om uppehållstillstånd. Vidare föreslår kommittén, att om det anses nödvändigt att upprätta mottagningsläger för dylika utlännningar, denna uppgift skall åvila vederbörande länsstyrelse i egenskap av polismyndighet och verksamheten sålunda flyttas från arbetsmarknadsstyrelsen.

I det fall att flykting är varaktigt arbetsoförmögen anser kommittén, att vederbörande bör beredas vård genom statens försorg och på statens bekostnad.

Beträffande de i landet bosatta utlännarna anför kommittén inledningsvis, att den anser stora svårigheter föreligga att numera skilja mellan flyktingar, som någon tid vistats i landet, och andra utlännningar. På grund härav förefaller det enligt kommitténs uppfattning mest rättvist, att utlännningar i gemen behandlas lika vid uppkommande hjälpbehov och att därför den speciella flyktingshjälpen borttages. Härefter föreslår kommittén, att statlig merhjälp motsvarande fattigvård enligt 2 § fattigvårdslagen eller bidrag till flyktingskommittéer ej skall utgå vidare.

Kommittén föreslår, att mödrahjälp skall tillerkännas samtliga i riket mantalsskrivna utländska mödrar och icke som f. n. endast flyktingar och den kollektivt överförda arbetskraften.

Beträffande arbetslöshetshjälpen anser kommittén, att dylikt bistånd bör utgå till utlännningar i allmänhet, dock att möjligheter böra tillskapas att i princip kunna upptaga till prövning frågan om hemsändning av sådana utlännningar, vilka icke äro flyktingar och vilka falla samhället till last genom att uppbära arbetslöshetshjälp.

Kommittén föreslår vidare, att viss kravverksamhet hos flyktingsnämnden avseende tidigare till flyktingar utlämnad starthjälp skall övergå på arbetsmarknadsstyrelsen.

Slutligen föreslår kommittén, att statens flyktingsnämnd skall ombildas till en nämnd för utlandssvenskar och flyktingar med uppgift att huvudsakligen handha viss i det föregående omnämnd verksamhet rörande utlandssvenskar jämte flyktingsnämndens kvarstående arbetsuppgifter. Dessutom skulle till den nya nämnden överföras efter utgången av år 1949 återstående avvecklingsuppgifter beträffande kommittén för estlandssvenskarna och Rågöstiftelsen.

Yttranden.

I sina yttranden över kommitténs förslag anföra flera myndigheter, att de till följd av den korta remisstiden icke haft möjlighet att ägna betänkandet den omsorgsfulla granskning, som hade varit önskvärd.

Mot förslaget att lokal polismyndighet gives ekonomiska möjligheter för inackordering på ankomstorten av nyanlända flyktingar ha icke några erinringar gjorts. Däremot ha delade meningar framkommit mot förslaget att överföra mottagningslägren till länsstyrelserna, även om majoriteten är för en sådan lösning.

Vissa remissmyndigheter anse det mindre välbetänkt att i nuvarande läge, innan man tagit ställning till frågan om socialvården åt utlänningar i allmänhet, införa arbetslöshetshjälp och mödrahjälp till samtliga härstädes vistande utlänningar.

De av kommittén föreslagna inskränkningarna av flyktingshjälpen tillstyrkas i allmänhet.

Departementschefen.

Frågorna angående omfattningen av den hjälp som av samhället bör lämnas till Sverige anländande eller här boende flyktingar och andra utlänningar innefatta flera komplicerade problem. Sålunda må framhållas, att spørsmålet huruvida den svenska socialvårdens hjälpformer böra stå öppna för utlänningar bör bedömas i ett sammanhang beträffande samtliga hjälpformer. Jag har för avsikt att med utgångspunkt från det nu föreliggande kommittéförslaget till prövning upptaga detta spørsmål liksom övriga av kommittén framlagda förslag rörande organisationen av ifrågasvarande hjälpverksamhet på längre sikt. Under nästa budgetår torde verksamheten dock böra bedrivas i stort sett efter samma riktlinjer som tillämpas f. n.

Såsom kommittén anfört ha polismyndigheterna att svara för till Sverige ankommande flyktingar intill dess att utlänningskommissionen meddelat beslut i fråga om uppehållstillstånd för vederbörande. Kommittén har föreslagit, att ansvaret för flyktingarnas första omhändertagande i större utsträckning än f. n. skall läggas på länsstyrelserna. Sålunda skulle länsstyrelserna i den mån så erfordras upprätta och driva förläggningar. Ett särskilt anslag till kostnaderna härför och till övriga kostnader för polismyndigheternas omhändertagande av flyktingar föreslås under elfte huvudtiteln. Jag finner icke tillräckliga skäl föreligga att nu förorda ett överförande av ansvaret för mottagningslägren på länsstyrelserna. Dessa läger böra även under nästa budgetår drivas av arbetsmarknadsstyrelsen. Av vad kommittén anfört och av remissyttrandena framgår emellertid, att praktiska olägenheter uppkommit på grund av ovisshet rörande polismyndigheternas möjligheter att bestrida kostnader för inkvartering m. m. av flyktingar. På grund härav ha flyktingar förvarats i häkten eller fängelser eller intagits å arbetsmarknadsstyrelsens mottagningsläger även i fall, då de lämpligen kunnat under polismyndighetens uppsikt stanna kvar å den

ort där de omhändertagits. Då kostnaderna för flyktingarnas omhändertagande å läger bestridas helt av statsmedel, synas även polisens kostnader för inkvartering m. m. av flyktingar, som utan att intagas å läger stå under polismyndighets uppsikt, böra bestridas av staten. För ändamålet torde böra tagas i anspråk det under elfte huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

Enligt förenämnda kommittéförslag skulle statens flyktingsnämnd med ändrad sammansättning och efter namnförändring kvarstå som ett organ huvudsakligen för frågor rörande utlandssvenskar men med vissa uppgifter även beträffande flyktingar. Jag är icke beredd att nu taga ställning till frågan huruvida flyktingsnämnden bör kvarstå i framtiden och vilka uppgifter som i sådant fall böra fullgöras av nämnden. Under nästa budgetår torde emellertid nämnden fortfarande böra finnas kvar med i stort sett oförändrade uppgifter. Jag vill erinra, att tillströmningen av flyktingar under de sista två åren visat en starkt stigande tendens. Medan under år 1946 här i landet mottogos 939 flyktingar steg antalet år 1947 till 1 455 och år 1948 till 3 164. Det är därför svårt att f. n. överblicka behovet i framtiden av ett organ av flyktingsnämndens karaktär.

Den på medicinalstyrelsen ankommande flyktingverksamheten omfattar huvudsakligen sådana utlänningar av olika nationaliteter, som överfördes från tyska koncentrationsläger våren och sommaren 1945 och alltsedan dess varit intagna på olika anstalter för vård. Av de den 1 juli 1947 till styrelsen överförda 820 fallen återstå f. n. ca 340. Ifrågavarande verksamhet bör jämväl under nästa budgetår ledas av medicinalstyrelsen.

Den särskilda hjälpverksamhet för estlandssvenskar, som bedrivs av kommittén för estlandssvenskarna och Rågöstiftelsen, beräknas vara i stort sett slutförd med utgången av år 1949. Därefter kommer dock att återstå indrivningen av vissa av statsmedel utlämnade lån. Det torde böra få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta rörande det fortsatta handhavandet av denna indrivningsverksamhet.

Vad härefter angår beräkningen av medelsbehovet under nästa budgetår torde jag få anföra följande. Jag har icke något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens uppskattning av kostnaderna för mottagningslägren, vilka kostnader av styrelsen angivits till 400 000 kronor. För den på flyktingsnämnden ankommande verksamheten synes böra beräknas ett medelsbehov av 195 000 kronor, varav till bidrag till resor från Sverige 35 000 kronor, till bidrag motsvarande mödrahjälp 100 000 kronor samt till ersättning utöver vårdtaxans belopp till kommuner för vård av estlandssvenska och andra åldringar 60 000 kronor. Den av medicinalstyrelsen beräknade kostnaden för styrelsens flyktingverksamhet, 970 000 kronor, torde vara något för hög. Jag beräknar för detta ändamål 930 000 kronor. Det

må anmärkas, att dessa kostnader under nästföregående och innevarande budgetår bestritts från reservationer å under sjunde huvudtiteln anvisade anslag till internationellt återuppbyggnadsarbete. Medel för ändamålet kunna emellertid icke längre disponeras å sistnämnda anslag. Slutligen erfordras medel till vissa kostnader för hjälp åt estlandssvenskar. Dessa kostnader kunna beräknas till ca 25 000 kronor, varav ca 14 000 kronor till bidrag, utöver vårdtaxans belopp, till kostnaderna för driften av ett av stiftelsen Kustbohemmet drivet ålderdomshem för estlandssvenskar.

Med hänsyn bl. a. till att ersättningsbeloppen enligt vårdtaxan numera höjts har jag vid angivna beräkningar räknat ned medelsbehovet för ersättningar utöver vårdtaxans belopp. Vidare ha särskilda medel icke räknats för statsbidrag till flyktingskommittéer eller till merhjälp genom flyktingsnämnden motsvarande fattigvård enligt 2 § fattigvårdslagen, vilka hjälpformer enligt kommittéförslaget skulle upphöra. Jag vill dock framhålla, att behov kan framträda av i vart fall bidrag till flyktingskommittéer i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 550).

Det sammanlagda medelsbehovet skulle sålunda utgöra (400 000 + + 195 000 + 930 000 + 25 000) 1 550 000 kronor. För ändamålet synes även för nästa budgetår böra anvisas ett förslagsanslag under rubriken Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.

IV. Hemställan.

Under återopande av vad jag i det föregående anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels under femte huvudtiteln till *Bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor;

dels ock under femte huvudtiteln till *Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 1 550 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lars Lemne.